

TRANSILVANIA.

Fóia Asociațiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 2 florini val. austr., pentru cei ce nu suntu membrii asociatiunei.
Pentru straiinatate 6 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentulu se face numai pe câte 1 anu intregu.
Se abonédia la Comitétulu asociatiunei in Sibiiu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Dissertatiune despre bubatu séu varsatu. — Romanii la Plevn'a, dissertatiune insinuata la adunarea generale a XIX-a a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu tienuta la 7—9 Augustu n. 1880 la Turd'a, de dr. A. P. Alessi. — Raportulu sectiunei sciintieloru naturali etc. — Procesu verbalu alu siedintiei comitetului din 18 Septembrie 1880. — Procesu verbalu alu siedintiei comitetului tienuta in 20 Septembrie 1880. — Procesu verbalu alu siedintiei comitetului dela 4 Novembre 1880.

Dissertatiune.

I. Bubatulu séu varsatulu.

Precum la tóte morburile, asiá si la bubatu se recere cunoscinti'a anatomica si fisiologica a corpului, unde se desvólta morbulu. La varsatu loculu desvoltarei este pelea séu acoperementulu comunu alu corpului — (*Integumentum commune*).

Precum pelea acopere esteriorulu corpului, asemea este invelita si internitatea acestuia prin o membrana mucósa, care este numai continuarea mai fina a pelei.

Pelea consta din 2 straturi principale: stratulu internu-derma, *Cutis, Corium*; si stratulu esternu epiderma, — *Epidermis*. Derm'a este compusa din tiesetura celulósa si elemente musculari si consta éra-si din doue particele: una interióra séu reticularia — *pars reticularis* si alt'a esterióra séu papillaria — *pars papillaris*. In partea reticularia se afla glandele de sudori — *glandulae sudoriferae*, glandele de séu, *gland. sebaceae*, radacinile periloru — *folliculi pilorum*. In partea papillaria se terminéza vasele sanguine si nervii.

Stratulu esternu — *Epidermis* — acopere in totu cuprinsulu pe derma. Acest'a se forméza éra-si din doue particele: una interna séu mucósa — *pars mucosa seu Malpighii*, care se continua in membran'a mucósa a corpului. In celulele acesteia parti se cuprinde materi'a pigmentósa, dela care atárna colórea pelei.

Partic'a estrema o formédia epitheliu *stratum corneum*, consta din mai multe celule epithelice, cari se formédia si se despartu neincetatu.

In epiderma nu se afla nici vase de sange nici nervi, prin urmare este nesimtitória.

Pelea in genere impedeza intrarea mai multoru materii stricatióse in corpu; micsiorédia influinti'a aerului, a umediei, a frigului, a caldurei prea mari si a electricitatiei. Prin functiunea de sperpiratie servesce spre

curatirea sangelui si spre delaturarea mai multoru materii stricatióse din corpu. In pele se intempla in mesura mai mica si schimbare de aeru.

Istori'a morbului.

Originea bubatului, cá si a celorlalte morhuri contagióse, se afla in obscuritate. Unii istorici afirma, cá inainte de calculatiunea timpului nostru cu 1500 de ani ar fi domnitu in Chin'a si cá totu atunci in Indi'a s'ar fi adoratu una Dieitia cá defensóre contr'a acestui morbu. Dupa codicele medicinale alu Chinesiloru unii dicu —, cá s'ar fi ivitu numai in secolulu alu 7-lea.

In descrierea de ciurma — *pestis* — a lui Thucidide, ce domnise pe timpul resbelului din Peloponesu, in Athen'a, la anulu 429 a. Chr. — sustienu unii scriitori a cunósce morbulu de varsatu; totu asiá si in epidemiile de ciurma, schitiate prin Galen si Hipocrates.

Date sigure asupr'a bubatului avemu din timpul lui Mahomed. Pe atunci se dicea: cá in resbelurile cu elefantii, unu roi de paseri admirabile au aruncatu petricele cá mazerea asupr'a armatei abyssiniane si au nimic'it'o in cea mai mare parte.

Primulu descriitoriu alu varsatului au fostu — *Ahrun*, care au traitu in Alexandri'a cá medicu si preotu, la 622 d. Chr. Descrierea speciale a simptomeloru morbului, este a se multiamí lui Rhazes din Bagdad, — medicu arabu din secl. alu 10. Densulu inse n'au cunoscutu contagiositatea morbului, pentrucá in o carte dedicata unui principe negru „Almanzor“ deduce morbulu din cause dietetice.

Numerósele deslusiri suntu mai chiare din secl. alu 12-lea si alu 13-lea asiá, incátu astadi cu mai buna siguritate putemu curmá estensiunea teritoriale a bubatului.

Acestu morbu atátu de periculosu si contagiosu, cu multu mai usioru s'au latitu prin estinderea comunicatiunei, a negutiatoriei si prin resbelurile popóreloru.

Mai multu au suferitu popórele, intre cari s'a ivitu morbulu de prim'a data, asiá d. e. in Americ'a, unde:

s'a latitu morbulu dupa ce au venitu in comunicatiune cu Europ'a.

Dupa scriitorii spanioli numai in Mexico $3\frac{1}{2}$ milioane de persóne au caduutu jertfa acestui morbu.

In Brasili'a la 1553 s'au nimicitu popóre intregi prin epidemi'a bubatului. In 1733 singuru in Gröndlandi'a au muritu 20,000 de ómeni in decursulu unui anu.

Totu asemenea au estirpatu acestu morbu si in Asi'a, cu deosebire in tienuturile Siberiei. Pe insulele Ceylon si Molucc'a, pâna la aplicarea altuirei mai jumătate locuitorii au muritu in urm'a varsatului. In 1797 s'a latitu pe insulele Mariane, Tahiti si Sandvich.

Abstragându epidemi'a numita dela cium'a din Athen'a, acestu morbu infricosiatu n'au fostu cunoscutu in Europ'a pâna la finele secl. alu 11-lea.

Pe atunci asiediându-se Saraceni in Europ'a de sud, au adusu cu densii si morbulu de varsatu, care s'au estinsu asiá de tare, încátu au eruptu in modu infioratoriu si in Europ'a nordica.

Davillards a calculatu, că Europ'a in totu anulu a perdutu in urm'a varsatului 3—400,000 de ómeni. In secl. 18 inca si mai multi.

Germani'a in unii ani a ingropatu câte 70—80,000 si Prusi'a in 1796 la 25,000 de ómeni.

In Britani'a, cu epidemi'a bubatului din 1657—69 au muritu mai multi ómeni decâtu într'unu resbelu nenorocitu.

Islandi'a, in 1707 din 50,000 locuitori au perdutu 18,000 de persóne.

Totu in asemenea modu infricosiatu a domnitu si in patri'a nóstra, cá si in celelalte tieri ale Europei meridionale.

La curtea austriaca au muritu de varsatu Iosifu I, 6 principi si principese; Mari'a Teresi'a in etate de 50 ani au jacutu de varsatu.

Descriere speciale.

Bubatu — varsatu — *Variola, Blattern, Pochen, Petite vérole, Small-pox.*

Bubatu se numesce, pentrucà infectarea produce bube; varsatu, pentrucà bubele se ivescu cá si cum ar fi varsate pe trup.

Acestu morbu epidemicu si contagiosu are 3 forme: bubatulu adeveratu — (*Variola vera*); bubatulu modificatu — *variolois seu variola modificata*; bubatulu meruntielu — *varicella*.

Tóte trei speciele devinu din un'a si aceea-si materia contagiósa. Ivirea formeloru deosebite atârna dela inclinatiunea individuale a persóneloru. Altuirea încátu-va delatura inclinatiunea spre morbu. Inainte de altuire bubatulu adeveratu se iviá mai adeseori, dupa altuire inse in forma modificata.

Timpulu de incuibare — (*Stadium incubationis*) a varsatului, dupa Bärensprung tiene 13—14 dile. In acestu stadiu nu se observa ceva deosebitu asupr'a infectatiloru.

Dupa trecerea stadiului amintitu, se incepe ivirea morbului, a carui decurgere se imparte in 4 periode:

1-a. Period'a premergatória — *Prodomal stadium*, care tiene 3 dile; se anuntia prin paroxismu mare de friguri, cu temperatura de 39—41° Celsius.

Bolnavii simtiescu ametiala impreunata cu durere mare de fruntea capului, li se usca gur'a, au sete mai mare si de multe-ori si fantasédia mai cu séma nóptea; simtiescu dureri estinse pe spate, in crucile sieleloru si la inchiaturile extremitatiloru. Splin'a inca la inceputu prinde a se imflá asiá, încátu inflatur'a ei se póte observá si simti. Febricitarea cu remissiuni de diminétia tiene in continuu si-si ajunge culmea in sér'a de a 3-a di.

In diu'a a 4-a, cu decaderea temperaturii disparu simptomele amintite ale febricitarei si se incepe a

2-a Perioda de eruptiune — *Stadium eruptionis*, care se arata prin o inflare moderata a pelei obradiului si a capului.

Pe obradiu, pe peptu si pe cea mai mare parte a trupului se vedu pete rosietece. La varsatulu adeveratu, eruptiunea se incepe pe obradiu, pe grumadiu si de acolo in ordine regulata se continua pe intregu tegumentulu corpului; la celelalte forme ale bubatului se ivesce deodata pe mai multe parti ale trupului.

Pe suprafaci'a pelei se formédia inflaturi rotunde, circumscripte, cu colóre rosie si tiapene la pipaitu. Dupa eruptiune in a 3-a séu a 4-a di, pe inflaturile descise se desvólta besicile bubatului, cu cari apoi finindu-se stadiulu amintitu, morbulu intra in a

3-a Perioda a in florirei — *Stadium florescentiae*, care durédia o septemana intréga. In primele 2 dile ale periodei, besicile rotunde suntu deplinu formate si fluiditatea loru pâna aci curata, prinde a se tulburá, si in dilele urmatórie se straformédia in puroi. Vêrvulu besiciloru in mediulocu se afla apasatu in form'a buri-cului. In acésta perioda de puroire, temperatur'a corpului érase se ridica asiá, încátu in casurile nefavoritóre ale morbului ajunge pâna la 42—44° C.

In unele locuri, cu deosebire pe obradiu, besicile vinu in comunicatiune un'a cu alt'a si prin acést'a se formédia besici de puróie mai estinse si mai late. Form'a modificata a varsatului nu arata astfeliu de schimbări. Cu finea acestei perioade besicile se spargu de sine, in acea ordine dupa cum s'au ivitu si desvoltatu.

A 4-a Perioda este a decrustarei — *Stadium decrustationis*. Se incepe cu formare de cruste si in timpu de o septemana se finesce cu despoiarea acelor'a.

Spargându-se besicile, puroii pe incetu se usca si formédia o scórtia aspra — (*crusta*). — Inflaturile rotunde mainainte rosietece, prindu a scadé si a se schimbá in colóre bruneta. Cu finea septemanei formandu-se epiderma noua, crustele uscate se desfacu si pica; cându apoi morbulu si-a ajunsu finea decurgerei. In acésta perioda temperatur'a bolnavului scade asiá, încátu finindu-se decurgerea bólei, sosesc la stare normale.

La bubatulu adeveratu, atátu puroierea, precum si decrustarea póte tiené si mai multu timpu decâtu 3 septemani.

La bubatulu modificatu perioadele amintite de $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ ori suntu mai scurte; decurgerea durédia numai 14—21

dile. Besicile nu se ivescu si nu decurgu in asiá ordine regulata, cá la bubatulu adevratu. Adeseori se arata numai nesce besici singuratice pe extremitati si pe alte parti ale corpului. Unele suntu mai mici, altele mai mari si nu vinu in comunicatiune un'a cu alt'a. La bubatulu adevratu, puroirea besiciloru strabate si in partea interna a pelei. La celu modificatu se estinde numai in partile epidermei; de aici urmédia, cá dupa form'a modificata a bubatului nu remanu semne visibile, séu déca si remanu, abia se observa. Semnele bubatului adevratu suntu fórte numeróse si considerabile. Acestea se causéza prin aceea, cá puróiele nimicescu partea papilaria a dermei; in loculu besiciloru remane o lacuna rotunda, care se vindeca prin cicatrizare.

Dupa form'a si fluiditatea besiciloru, — varsatulu are mai multe numiri, d. e. varsatu disseminat — (*variola disseminata*) déca besicile suntu separate; varsatu confluentu — (*v. confluens*), déca besicile stau in comunicatiune; varsatu sangiosu — (*v. hémorrhagica*) cându besicile contienu sange; varsatu cu aeru — (*v. siliquosa seu emphisematica*), déca prin descompunerea fluiditatiei in besici se formédia aeru; varsatu tecunosu — (*v. gangrenosa*) — déca pelea trece in gangrena.

Besicile se formédia nu numai pe pelea corpului, ci acelea se estindu si pe membran'a gurei, a inghítórei, a nariloru, a tuburilor de audiu, pe conjunctiv'a ochiloru si pe membran'a organeloru urinarie si a celoru genitáli.

Besicile formate pe membran'a organeloru amintite mai in graba se spargu decâtu celea ale pelei, fiindcă epitheliulu membranei este cu multu mai subtire decâtu alu epidermei.

Déca pe membran'a gurei se formédia besici, acést'a devine inflata si simtítoria. In gátu — (*faux*) — causéza inghitire durerosá, in gátlegiu — (*larynx*) — regusiala si tusa, in conjunctiv'a ochiloru lacrimare. In timpulu decurgerei bubatului, cá complicatiuni suntu a se amintí urmatóriele morburi interne: aprindere crupósa de plumani — (*pneumonia cruposa*) —, aprindere de pelit'a abdomenului — (*peritonitis*) —, apr. de saculu si musculatur'a inimei — (*peri et myocarditis*) — pleuritis, inflamatiunea crupósa de intestine si de generati'a adiposa a ficatului, a inimei si a rerunchiloru si in fine impregnarea cu puróie a sangelui — (*Piemia*), care este fórte periculósa. In tiesatur'a celulosa a pelei adeseori se afla abscesse séu alte inflamatiuni estinse.

In cele mai grele casuri, inse fórte arareori se intempla, cá pelea dinpreuna cu partile moi de sub dens'a trece in gangrena.

A 3-a specie de varsatu este celu meruntielu — (*Varicella*, Windpocken, Schaafpocken). S'au descriu prin Heberden 1766. Unii autori 'lu descriu de totu separat, altii din contra afirma, cá ar fi numai urmarea unei infectari mai moderate a bubatului adevratu.

De-sí variéza parerile, totusi se póte presupune, cá si acestu morbu se tiene de speciele bubatului, pentrucá tocma cu acelea simptome se ivesce si decurge, cá si

acela, cu observare, cá fiindu simptomele fórte moderate, decurge cu multu mai usioru si mai curendu.

Besicile merunte suntu imprasciate pe intregu corpulu, unele se ivescu si altele disparu, in 2—4 dile suntu trecute preste tóte perioadele. Tóta decurgerea tiene 7—12 dile si dupa aceea se finesce fára nici o complicatiune séu urmare.

Diagnos'a.

Atátu morbulu in genere, precum si formele lui in specie, la inceputu in timpulu eruptiunei se cunoscu fórte cu greu, pentrucá se potu confundá cu alte morburi esantematice. Intrandu morbulu in a 3-a perioda, tóta dubietatea dispare si constatarea este sigura. Din formele si estensiunea besiciloru putemu deosebí usioru si aceea, cá cu ce feliu de varsatu avemu de lucru.

Caus'a bubatului.

Caus'a este contagiulu caracteristicu, care se ivesce in anumite període ale timpului. Dupa Hallier si Salsyburu materi'a contagiósa se produce prin parasitele microscopice ale planteloru cryptogame, precum *prins pore* si prin vibrioni. Acestea parasite s'au descoperitu prin microscopu in fluiditatea besiciloru varsatului.

Contagiulu influentiéza asupr'a acelu organismu individualu, care are inclinare de a-lu primí. Mai mare inclinare s'a doveditu la pruncii cei mici pána la 4—5 ani. Se dice cá cu etatea betranetieloru scade si inclinarea. Individii cari in timpu mai indelungatu au fostu in atingere cu bolnavi de varsatu, potu perde inclinatiunea spre morbu, inse contagiulu 'lu potu transportá pe alti individi, la cari apoi produce infectare.

Materi'a lipitíosa, care se cuprinde in aerulu din jurulu bolnaviloru si alu cadavreloru, se póte transportá prin instrumente, prin vestminte, prin bani de papiru si prin alte obiecte. Toti aceia, cari stau sub scutul altuirei séu alu bolnavirei premerse, perdu multu din inclinatiune. Bolnaviri repetite mai de multe ori la unulu si acela-si individu, suntu rari si vinu inainte mai cu séma atunci, déca au trecut unu anumitu timpu dela o epidemia pána la alt'a, respective cându au incetatu influinti'a de scutire fácia de morbu.

Varsatulu dela ómeni numai din principiulu vaccinarei se relatéza cu alu animaleloru. Prin altuirea puróieloru a varsatului dela ómeni, se formédia la animalele mamifere numai besici locale si defectuóse. Dela acestea altuindu-se ér' la omu, au putere retrogada si producu érași varsatu adevratu.

Loculu de infectare póte fi pelea. Dermatologii néga posibilitatea intrarei contagiului in pele, déca epiderm'a e sanatósa si intréga. Desí nu se póte negá de totu acésta posibilitate, infectarea corpului in cele mai multe casuri se intempla prin organele de respiratiune.

Trebuie se credemu, cá intrandu contagiulu in plumani, se asiédia pe suprafaça interna a ducturiloru de resuflare si a celuleloru de aeru. Aici sporindu-se contagiulu, in timpulu de incubare trece preste metamorfosele desvoltarei si intrandu in vasele capillari ale plu-

maniloru, prin circulatiunea sangelui se imprascie in organismu si produce besicile amintite pe acoperementulu corpului.

Infectarea prin organele de respiratiune se dovedesce si din aceea, că eruptiunea se ivesce mai întâiu pe obradiu, ce se esplica din spaçiulu mai scurtu alu circuliunei sangelui.

Prognos'a.

Resultatulu favoritoriu séu nefavoritoriu alu bubatului atârna dela formele lui. Mai favoritoriu si nepericulosu este varsatulu meruntielu. Puçinu periculosu e celu modificatu. Mai periculosu e bubatulu adevveratu, pentrucă acest'a arata mortalitate mai mare. Unii specialisti aducu atâtu resultatulu morbului, câtu si formele lui in combinatiune cu vaccinarea séu nevaccinarea individiloru. Nevaccinatii séu vaccinatii fără resultat, suntu mai espusi infectarei si bolnavindu-se suntu mai periclitati decâtu cei vaccinati cu succesu. Resultatulu depinde si dela etatea individiloru. Pentru prunci e mai periculosu decâtu pentru cei trecuti in etate.

Asupr'a perichului ne putemu orientá si din gradulu febricitarei piemice, din multimea si estensiunea besiciloru si in fine din calitatea complicatiuniloru ale organeloru interne.

Urmările bubatului.

La multi, cari au trecut prestre form'a adevverata a bubatului, remanu cu deosebire pe trupu si pe obradiu semne visibile, in forma de cicatrice rotunde. Aceste la secsulu frumosu contribuie fôrte multu la scaderea frumsetiei si la diformarea fisionomiei. Cicatricele vinu inainte atunci, cându puroirea besiciloru strabate si in strattulu internu alu pelei. La altii in organele sensibile: precum in cele mirositôrie, in cele ale audiului se formédia stricturi, ce conturba séu nimicescu de totu functiunile fisiologice ale acestoru organe. Inflatatiunea purulenta a ochiloru produce macule permanente si atrophî'a de bulbi. Prin aceste schimbari pathologice se ataca si nimicesce celu mai scumpu thesauru alu naturei, adeca vederea.

Regulele de manipulare.

De sí caus'a principale a morbului se afla inca in obscuritate, neavendu mediulocu siguru pentru nimicirea contagiului, nu remane alta, decâtu a acceptá vaccinarea individiloru cá procedura pentru moderarea inclinatiunei façia de morbu. In timpuri epidemice, vaccinarea numai atunci pôte avé efeptu, déca inca nu s'au intemplat infectarea. Se nu cugete cineva, că prin efeptuirea vaccinarei s'a delaturatu de totu inclinatiunea. Vaccinarea indeplinita dà numai o decurgere mai favoritôre morbului. Inainte de inventiunea altuirei, epidemiile de varsatu erau cu multu mai periculôse decâtu dupa aceea.

De presente epidemiile bubatului se ivescu mai multu in formele modificate — variolois et varicela. Aceia cari pórta resbelu contr'a altuirei, de buna séma nu sciu ce suferintie si urmari au causatu mai de multu bubatulu.

Datele statistice suntu destulu de chiare si dovedescu, că inainte de altuire mortalitatea erá cu multu

mai insemnata decâtu dupa aceea. Tienuturile, unde altuirea se efeptuesce cu tóta rigurositatea, nu suntu asiá espuse mortalitatei si urmariloru defectuôse ale acestui morbu. Déca ne-au indiestratu natur'a cu acestu morbu atâtu de periculosu, ivindu-se casuri de bolnavire, trebuie se ne ingrigimu pentru impedecarea latirei morbului si pentru tractarea bolnavului.

Datorinti'a prima se pôte implinî, déca vomu tiené in departare atingerea mediata si inediata a persóneloru sanatóse de cele bolnave. Acést'a s'ar puté realisá numai prin infintiare de spitale in comunele, unde s'a ivitu epidemi'a.

Cea de a dou'a recere, cá bolnavii inca la inceputu se fia asiediati in o localitate corespundiatória si curata, cu o temperatura de 14—16° R. Localitatea se fia aerisata adeseori, pentrucă in timpul puroirei, in jurulu bolnaviloru, evaporéza unu mirosu fôrte greu si puturos. Vestmintele patului se fia curate si schimbate de câte ori va cere lips'a.

La bolnavi se se dea mancari usiôre de mistuitu: zamuri, lapte dulce si de beutu apa rece si curata. Mancarile si beuturile, cari causéza febricitare si iritare, pr. caffee, beuturi spirituôse s. a. suntu stricatiôse.

La varsatulu modificatu si la celu meruntielu, afara de regulele dietetice nice nu se recere ceva manipulare deosebita.

Varsatulu adevveratu fiindu mai periculosu, poftesce atentiune si grija mai buna, atâtu façia cu simptomele, precum si façia cu urmarile sinistre.

In stadiulu primu alu morbului, déca temperatur'a trece prestre 39° C. la bolnavi, se potu dá dintre medicamentele antifebrile in fusiune de frundie digitaline, mestecata cu accide dilute minerale; ori solutiune de Chininu. In timpul mai din urma, spre acestu scopu se recomanda si acidulu si natriu salycilicu. Dos'a medicamenteloru se compune conformu etatiei bolnavului. Cându bolnavii simtiescu durere mare de capu si cându fantaséza, se recere aplicarea cataplasmeloru reci pe capu si pe obradiu. Acestea servescu atâtu pentru moderarea congestiunei sangelui in creeri, precum si pentru domolirea inflamatiunei de pelea obradiului. In period'a de eruptiune si in cea de inflorire a morbului, suntu de lipsa medicamentele oleôse si mucilaginoase, pr. emulsiune de mygdale cu Nitrum ori cu aqua laurocerasi: Decoctu de frundiã séu de radacina de althea; Decoctu de semintia de inu; emulsiune oleôsa s. a.

Cu intrarea morbului in a 4-a perioda, pentru incungiuirarea impregnarei sangelui cu puroi — (*piemia*) — este a se dá chininu in dos'a roborantica, pâna la finirea morbului.

Câtra finea periodei ultime, cându crustele incepu a se uscá, suntu folositôrie scaldele cu apa calduta. Prin aceste scaldi, crustele se inmóie si se desfacu mai curendu si formandu-se epiderma noua, decurgerea morbului se finesce.

In acést'a perioda bolnavii suntu a se nutri bine cu mancari intaritórie, pr. supa, carne, oua moi, lapte dulce, etc. si in fine cu vinu vechiu mestecatu cu apa.

Morburile, cari obvinu că complicatiuni in decursulu bubatului, suntu a se curá dupa sistem'a receruta fația de ele.

Déca in timpulul de puroire se afla besici mari si estinse, aceste trebuie sparte de timpuriu cu virfulu acului; cá asiá dandu-se curgere libera puróieloru, se nu strabata in internulu pelei. Asemenea trebuie deschise si abscessele formate pe unele parti ale corpului.

Contr'a inflamatiunei purulente a ochiloru si a tuburiloru de audiu se intrebuintéza spalarea cu apa calda de 2—3 ori pe di; cataplasme si improscaturi cu solutiuni adstringente de arg. nitricu cristalisatu si de cupru sulfuricu. Professorele Skoda spre acestu scopu a folositu cu succesu bunu solutiune de sublimatu corrosivu 2 decigrame, pe 200 grame de apa in forma de cataplasme pe pleopele ochiloru. Solutiunea de acidu carolicu inca e recomandabila. Cea mai delicata intrebare a fostu si este — cá óre cum si pe ce cale s'ar puté impedecá ori miciorá încátu-va semnele vizibile ale bubatului? Progresulu medicinei in acésta privintia asiá dicéandu au fostu neinsemnatu. In timpulul mai nou specialitatea chirurgicala a sciintieloru medicale au facutu pasi gigantici in cur'a antiseptica a raneloru. Metod'a antiseptica a mediculu anglesu — Lister, s'a introdusu si la bubatulu adeveratu, cu scopu de a se impedecá cicatricele vizibile, ce vinu dupa acestu morbu. Experimentele cu acésta metoda arata încátuva unu resultatu imbucuratoriu.

Metod'a consta din folosirea unui unguentu móle — (*Linimentum*) — compusu din: acidu carolicu 1 parte, oleu de lemnu 8 parti, pulvere de creta alba q. s. U. f. linimentum.

Cu acestu linimentu se unge o càrpa móle si curata, taiata in forma de obradioru, care vine asiediata pe obradiu, asiá încátu acest'a se fia acoperitu in totu loculu; unde nu ajunge obradiariulu, suntu a se pune petelutie unse cu linimentu. Folosirea obradiariulu se incepe in stadiu de inflorire si se continua pàna la finea morbului. Linimentulu amintitu moderéda puroirea besiciloru si inpedeca insemnat'a nimicire a epidermei, prin urmare semnele vizibile suntu mai moderate.

(Va urmá).

Romanii la Plevna.

disertatiune la adunarea generale a XIX-lea a Asociatiunei transilvane pentru literatura romana si cultura poporului romanu tinuta la 7—9 Augustu n. 1880 la Turda de dr. A. P. Alessi.

Colo in Plevna si 'n redate
Stau paganii mii si sute,
Stau la panda tupilati
Ca zavozi de cei turbati.

Las' se siéda mari mici . . .
Trageti hora mai voinicii!

Alexandri, Hora dela Plevna.

I.

Domniloru! Fia-mi permisu cá in tîmpulu ce ni-lu acórda statutele Asociatiunei nóstre, càtu si bunavointi'a D-vóstre, se tractezu despre o tema, ce credu cá intereséza pe ori cene, dar' in specie si mai multu pe Ro-

mani. Pe Romani trebuie se-i intereséze mai multu, pen-
truca este vorb'a de sangele si de virtutile lor, este
vorb'a de un'a din cele mai glorióse pagine ale Istoriei
Romanime, de succesele eminente ale armeloru romane
obtienute pe costele Balcanului si in specie la Plevn'a.

Sciu cá fia-care dintre D-vóstra cunósce prea bine
tóte acele fapte cu cari voiescu a-ve intretiené, sciu cá
anevoie asiu gasi vre-unu episodulu belicu, care se nu ve
fia dejá cunoscutu, pentruca tóte acele fapte vitejesci sunt
inca próspete, ranele eroiloru inca nu sunt de ajunsu vin-
decate, costele Balcanului nu sunt inca spalate de san-
gele vitejiloru romani.

Pentru a fi intielésa bine intentiunea acestui dis-
cursu, fia-mi iertatu a ve adresa o intrebare. Care din-
tre D-vóstra n'ati cetitu poem'a lauriatulului nostru poetu
Andrei Muresianu intitulata „Unu resunetu“ ce se in-
cepe cu „Destéptate romane“ . . ? Dar' ce intrebare cu-
riósa, 'mi veti raspunde D-vóstra, pentruca nu este Ro-
manu, ma nu este copilu care se nu fi cetitu si, se nu
scie de rostu acésta poesia clasica din tóte vederile. Asia
este D-loru! Inse eu sustienu cumca cetindu cineva acésta
frumósa si romanésca poesia pentru intai'a óra, a capa-
tatu fara indoiala gustulu dea-o ceti si a 2-a óra, a 3-a
óra si asiá mai departe, pentruca cu càtu o cetésce ci-
neva mai multu si mai desu, cu atáta se indulcesce mai
tare in dins'a si nu scie ce sentiente lu-cuprindu si-lu
predomnescu, ca-ci anim'a-i poftesce neincetatu se-o mai
cetésca odata.

Si déca ne punemu intrebarea, pentru ce se intem-
pla acésta? Raspundemu: pentruca Andrei a alcatuitu-o
din cele mai nobile si mai scumpe elemente ce caracte-
riséza neamulu nostru, a facutu-o din muschii si din
nervii ànimei Romanului si a cioplitu-o dupa tipulu si
asemenarea cugetarei si a simtirei romanesci.

Acésta se intempla cu ori ce lucru placutu ànimei
nóstre. Acésta se intempla credu eu si cu faptele vite-
jesci indeplinite de Romani la Plevn'a. Ori de câte ori
si ori càtu de multu cetimu si vorbimu despre aceste
vitejii, nu ne potemu satura in destulu, si totu deun'a
ne mai remane unu punctu care ne indémna se vorbimu
din nou despre dinsele, care ne indulcesce, ne entusiasméza
si ne hotaresce se incepemu da capo. Si acestu sentie-
mentu instinctivu este unulu din cele cari vivifica energi'a
si otiiescu curagiulu Romanului si cari-lu nutrescu si
sustienu la aspiratiunea si destinatiunea viitoriulu seu.

Este bene a folosi tóta ocasiunea data pentru a
reinprospetá astfelulu de fapte, de a le sadi in ànimele ge-
neratiunei tenere si a le transforma pe incetulu in le-
gende si povesti poporale. Credu dara, cá tem'a ce mi-
am propusu a tractá, va intimpiná bonavointi'a si pati-
enti'a D-vóstra, care tema me vedu silitu a-o tractá nu-
mai in liniamente, pentruca a-o tractá in tóte amenuntele,
s'ar recere a scrie o carte voluminósa.

II.

Ne aflamu la inceputulu lunei lui Augustu.

Sunt 3 ani de cându Romani'a se aflá chiaru pe
asta vreme in o mare agitatiune. D-vóstra ve veti aduce

bene aminte cu totii si cu deosebire D-vóstra amabile dame, cari chiaru pe acésta vreme desvoltarati o mare activitate scarmanandu scame, facúndu bandagie, camesi si totu feliulu de rechisite pentru ambulantiile de campu, ce le-ati destinatú pentru fratii vostri, ce in curéndu aveau se intre in lupta.

In Romani'a se lucrá la preparative de resbelu cu unu zelú si cu unu entusiasmu ne mai pomenitu in analele acestei tieri.

Teneri si bestrani, barbati si femei, senatori si deputati, comercianti si industriasi, cu unu cuventu, intréga tier'a incepúndu dela Domnu si Dómna pâna la tieranu si tieranca erau in lucrare, contribuiau la provederea armatei cu cele de lipsa. Armat'a se aflá formata in 4 divisii pe petioru de resbelu si erá concentrata la Dunare pe o linia dela Calafatu pâna la Oltu, formandu arip'a drépta a armatei rusesci de operatiune. Dins'a asteptá cu nerabdare trecerea peste Dunare, pentru a-se spala pe sene si numele neamului romanescu de clevelele strai-tiloru si pentru a aratá, cum se scie bate pentru mosi'a si independinti'a tierii sale.

Dar' inainte de a urmari pe Romani, miscarile si luptele lorú, se remanemu unu momentu la armat'a rusésca si se vedemu, ce a indemnatu pe Romani la participarea acestei campanii.

III.

Dupa ce Europei nu i-a succesu de a introduce una ordine inbucuratóre si corespundiatóre in Turci'a; dupace conferinti'a de Constantinopolu n'a avutu neci unu resultatú; Rusi'a si-a luatú sarcin'a de a deslegá singura multu clocit'a cestiune orientale.

Dupa unu lungu preludiu diplomaticu, Tiarulu Alexandru a publicatu din Chisineu la 12/24 Aprile 1877 declaratiunea de resbelu, prin care ordiná totu odata trecerea trupeloru peste Prutu in Romani'a, dupace atátu Tiarulu cátu si Gorciakoff au datú declaratiune solemná si espresa guvernului romanu prin cunoscut'a conventiune dela 4/16 Aprile, cumca se garantéza integritatea teritoriului romanu si nu se va stirbá nici o palma din pamentulu Romaniei. Totu in aceasta di a adresatu si Marele duce Nicolae, generalisimulu armatei de sudu, unu manifestu indreptatu cátra locuitorii Romaniei, ocolindu factorulu competente, adeca guvernulu romanu, o portare destulu de necorecta din tóte vederile.

Armat'a rusésca trece Prutulú pe 3 locuri, pe la Bestimacu, Tabacu si Ungheni.

Pe la sfirsitulú lui Iuniu se afla la Dunarea de diosu la 200 de mii de combatenti cu 784 tunuri, ocupandu lini'a dela gurile Dunarei pâna la Oltu. Lini'a dela Oltu pâna la confiniile Serbiei avea sub aparare armat'a romana organizata in 2 corpuri de armata, fiacare corpu din 2 divisii.

In (27 Aprile) 4 Maiu a sunatu primulu tunu rusescu la Braila, semnalulu inceperii ostilitatiloru, ér' in (27 Aprile) 9 Maiu a sunatu primulu tunu romanescu dela Calafatu alu divisiei actualului generalu M. C e r c h e z u, indreptatu asupra Vidinului in urm'a multeloru provocari

din partea Turciloru si dupace Turcii au inceputu mai intaiú a bombardá orasiile romane deschise dela Dunare.

In (6 Maiu) 28 Aprile incepú a suná tunulu romanescu si dela Olteni'ta, unde erá divisi'a gen. Manu (a IV-a), er' mai tardiu a inceputu artileri'a romana una bombardare formalá la Bechet, Islazu si Corabi'a, peste totu loculú cu unu succesu admirabilu, storcúndu laudele strainiloru.

Redicarea manusiei provocatóre a sanctiunatu-o atátu guvernulu romanu cátu si tier'a intréga prin votulu unanimu alu reprezentantiloru sei, ce lu-au datú in 9/21 Maiu, in acea di memorabila, cându s'a proclamatú in dependenti'a absoluta a Romaniei, in care di s'a votatu si stergerea tributului de 900,000 lei la anu si folosirea acestuia in bugetulu ministrului de resbelu, si in care di s'a instituitu unu ordinu cavalerescu, ordinulu „Stéu'a Romaniei.“

In 10/22 Iuniu a trecutú corpulu rusescu alu XIV-lea de armata pe la Braila si in 15/27 Iuniu a trecutú grosulu armatei pe pontone pe la Zimnicea, unde s'a construitu mai tardiu unu podu stabilu.

La operatiunile cele de antai a-le trupeloru rusesci au avutu unu succesu bunu, gratia neglijentiei si indiferentismului trupeloru turcesci comandate de generalisimulu (Serdarulu) Cherim pasia. Turcii aveau in Iuniu 4 corpuri de armata operativa, 3 corpuri in cuadrilateralulu Rusciucu, Varna, Siuml'a si Silistria, cari formau arip'a drépta cu frontulu spre vestu (90 mii), sub Abdulu-Kerim si unu corpu la Vidinu; arip'a drépta pâna la 60 mii sub Osman pasia si armat'a de reserva, la Adrianopolu sub Suleiman p., apoi 372 tunuri 12,000 calareti.

Armat'a rusésca dupa trecerea ei preste Dunare, in locu de a urmari si a'si concentrá tóte puterile spre unu singuru scopu, incepe a-si imparti, a-si resfirá poterile si a face frontu in tóte partile. Arip'a drépta, indata dupa trecere incepú a progresá spre vestu, adeca spre Nicopolu si Plevi'a, centrulu spre sudu cátra Balcanu si arip'a stanga spre ostu cátra Rusciucu si Rasgradu.

Dela centru s'a trimisu o avantgarda speciale sub renumitulú generalu Gurko, carele ocupá mai intaiú Tirnova, er' de aci intreprinse o adeverata espeditia aventuriósa. Pe la diumetate Iuliu trecú dinsulu Balcanulu pe la pasulu Sipca si pe la sfirsitulú lui Iuliu se aflá intregu Balcanulu in manile Rusiloru. Acésta a facutu mare sensatiune in Europ'a intréga, a consternatu pe amicii Turciloru si a produsu o frica si mai mare in seraiu.

Intru aceea arip'a drépta rusésca sub comand'a general. Krüdener inaintá pâna la Nicopolu, asupra careia incepú ataculu la 15 Iuliu. In urm'a bombardarei intreprinse de tóte partile, la care a contribuitu in modu fórte insemnatu artileri'a romana de peste Dunare dela Turnu Magurele si Islazu, cetatea Nicopolu s'a vediutu silita a se predá la 16 Iuliu. Unu corespondente alu Agentiei Havas *) adeveresce, cumca artileri'a romana a hotaritu capitularea Nicopolului. Acésta marturisire o facu chiaru si Turcii.

*) Vedi. „Resbelulu orientale ilustratu p. 416.

Cu câtă voia și bucuria aru fi trecutu și trupele romane Dunarea pentru a participá la lupte, inse Rusii respundeau cu dispretiu, că nici ei nu au destulu de lucru cu Turcii. Vomu vedea inse indata, câtu de tare s'au insielatu Rusii in acésta presupunere esagerata.

Osmanu pasi'a, comandantele Vidinului, intielegundu despre capitularea Nicopolului, concepù numai decátu planulu de a se fortifica la Plevn'a si de aci a incercá se rupa comunicatiunea trupeloru rusesci, care planu si incepù a-lu esecutá, concentrandu-si acolo trupe din tóte partile.

Intru aceea Marele duce Nicolae ordoná comandantelui corpului alu XI, gener. Krüdener, cá se ocupe numai decátu Plevn'a. Acest'a insarciná cu esecutarea acestui ordinu pe general. Schuldner, carele a si facutu ataculu in 8/20 Iuliu asupra Plevnei, care di fu un'a din cele mai fatale pentru Rusi. In acésta lupta au perdutu Schuldner 2771 morti si raniti, dintre cari 74 oficiri, adeca a 3 parte din armat'a lui Schuldner. Rusii au avutu unu mare norocu, căci dupa perderea acestei lupte nu au fostu urmariti de cãtra Osmanu; căci atunci nu aru fi amblatu bene, aru fi fostu aruncati in Dunare, séu peste Dunare.

Acésta lupta a contribuitu multu la schimbarea relatiunilor dintre Rusi'a si Romani'a, a moderatu tonulu plinu de mandria desiérta a generaliloru rusesci.

Acum si-aduse amente bar. Krüdener, cumca Romanii iaru prinde tare bine si telegrafá generalului Manu la Turnu Magurele, cá se tréca Dunarea numai decátu. Inse gen. Manu i-a datu urmatoriulu respunsu laconicu: „Nam porunca dela comandantele meu supremu.“ Acestu respunsu a fostu fórte nimeritu si demnu de tóta laud'a; pentruca mai bine de 2 luni au statu ministri Romaniei in negociari cu Gorciacoff si cu Niculae, de a cooperá si armat'a romana. Inse Gorciacoff le respundea: „D-vóstre v'ati pusu pe unu terenu revolutionariu fația de Sultanulu, fația de care sunteti vasali, nu putemu face cauza comuna cu revolutionari.“ „N'avemu trebuintia de voi“, le respundeau generalii rusesci cu ingâmfare. Inse batai'a lui Ddieu a urmatu. Catastrof'a dela 8/20 Iuliu i-a adusu indata in cornu de capra.

Imperatulu Alesandru róga in o epistola fórte gratiósa pe principele Carolu, se tramita unu regimentu peste Dunare, se ocupe Nicopolulu, cá unii ce au drepturi ne contestate asupra'i. Principele Carolu ordiná gen. Manu, ér' acest'a trecù la 16/28 Iuliu si substituí trupele rusesci garnisonate aci, cari fura direse spre Plevn'a, unde se prepará pentru 18/30 Iuliu unu altu atacu.

Rusii s'au preparatu astadata ceva mai bene cá antaia-óra, au concentratu mai multe trupe, inse Osmanu inca n'a dormitu, inca si-a contrasu unu numeru fórte considerabilu de trupe din tóte partile. Inse si acésta lupta a fostu fórte nefericita pentru Rusi, cari au perdutu la 7338 morti si raniti, intre cari 170 oficiri, fara de a poté scóte pe Osmanu din positiile lui din Plevn'a.

Acést'a fù a 2-a bataia dela D-dieu pentru ingamfarea rusésca.

In órele supreme a-le nenorocirei, Krüdner si-aduse amente de divisi'a gen. Manu ce se aflá la Nicopolu,

lu-provocá, cá numai decátu se parasésca Nicopolulu si se pornésca spre Plevn'a. Inse Manu i-a respunsu si astadata asiá precum trebuie se respunda unu oșteanu romanu: „N'amu porunca dela comandantele meu supremu, se vina ceva, apoi plecu.“

Marele duce nacajitu pãna in sufletu de acésta a 2-a catastrofa, ale carei urmari poteau fi fórte funeste pentru acestu resbelu, se vedé silitu a rogá pe principele Carolu, cá acest'a se tréca Dunarea pe unde va voi si sub ori ce conditiuni, numai se vina in ajutoriu, căci Turcii i-au prapaditu si caus'a crestina este perduta.“ Imperatulu asemenea 'lu rogá terminandu: „Vino pentru numele lui Ddieu“. Atunci se resolvi si principele Carolu de a trece cu armat'a sa pe la Corabi'a, dupace avura contielegeri cu marele duce Niculae si cu tiarulu si dupace obtienù la 18/30 Augustu, denumirea de comandante supremu alu toturoru trupeloru ruso-romane cooperátore dela Plevn'a, sub numirea de armat'a de vestu.

IV.

Carolul a fostu alu 2-lea Suveranu Romanu, carele a aruncatu podu peste Dunare pentru a conduce legiunile sale.

Trecerea s'a intemplatu in (20 Aug.) 1 Septembrie. Acésta di fu o di de serbatóre pentru intrég'a tiéra. Din departari mari mergeau parintii, fratii, surorile si nevestele braviloru fetiori romani, pentru a-le dá una inbratiosiare de incuragiare si unu sarutu de vitejia. „Nainte cu barbatia ostasi romani! si in curéndu ve veti intórce in familiiele vostre, in tiér'a vóstra libera prin voi insive, acoperiti de applausele intregei natiuni.“ Astfeliu le vorbi princ. Carolu, primulu loru capitaniu, cându a calcatu pe podulu dela Corabi'a. Astfeliu le profeti Domnitoriulu, pentrucá vomu vedé indata, câtu dreptate a avutu Carolu, câtu de bene si-a cunoscutu vitejii sei.

Tiér'a intréga aducea urarile cele mai calduróse bravei armate si bravului ei capitaniu.

Cu inceputulu lunei lui Septemvre n. se aflau in Bulgari'a peste 46,000 ostasi romani, adeca divisiile II-a, III-a si a IV-a insociti de benecuventarile tierei si de urarile cele mai ferbinti a-le Romanimei intregi, ér' la malulu stãngu alu Dunarei mai remase o reserva de 25 mii sub conducerea gen. Lupu, mai cu séma pentru apărarea podului dela Corabi'a (div: I.) Trupele romane aveau destinatiunea, cá impreuna cu trupele rusesci se impresure si se cuprinda Plevn'a. Dinsele formara arip'a drépta si luara positie la nordostulu Plevnei. Osmanu observá cá i-se pregatesce unu mare atacu de cãtra trupele aliate, de aceea dinsulu nu intreلاسà nimicu pentru a-si inmultí poterile si-a-si fortificá positi'a sa in Plevn'a prin numeróse redute, transieuri si tot felulu de siantiuri.

Dar' se trecemu la operatiunile armatei romane.

V.

Inca in 7 Sept. n. au deschisu atátu Rusii câtu si Romanii unu focu energicu asupr'a Plevnei, cá un pre-

ludiu la lupt'a urmànda dela 11 Sept. n. diu'a incoronarei Tiarului, care di o voira Nicolae si generalii cu ori ce pretiu se-o serbatorésca prin o victoria, cá si cându victoriele s'ar puté cástigá cá la manevrele de câmpu. In acésta di a primitu armat'a romana botezulu de focu si de sange si ostasii romani primulu sarutu de viteji.

Inca in 8 spre 9 Sept. n. capetá divisi'a a IV-a ordinulu se atace retransiamentele turcesci aflatórie spre ostu dela redutele Grivitiéi n. I si II. Ataculu acestei divisií a fostu scurtu, dar admirabilu. Romanii s'au aruncatu cá lei asupr'a acestoru retransiamente si alungara pe Turci. Turcii se retragu si se încérca de repetite-ori a-si reocupá positiile, inse totudeun'a fara succesu. Europ'a erá uimita de acésta bravura, de aceste virtuti belice documentate de un'a armata, ce pâna acum'a nu s'a bucuratu decâtu de batjocur'a strainiloru. Tíer'a si cu dens'a romanimea intréga erá mandra si vesela de acestu faptu belicu.

Intru aceea Osmanu p. si-contrase totu mai multe trupe in Plevn'a, ér' de alta parte se intarí de tóte partile prin totu felulu de siantiuri si redute. Progresulu fortificarei erá admirabilu. Intre multimea de redute si siantiuri ce impreunau redutele turcesci, amintescu redutele dela satulu Griviti'a in numeru de 2, fačia de cari erau postate trupele romane si cari trebuiau atacate si cuprinse. In fačia cu aceste redute se aflá divisi'a a IV-a, carea indata dupa cucerirea obiectelor de dinaintea reduteloru, se puse in stare de aperiare si construirea baterii noue la drépt'a si la stâng'a acestoru redute. Dintre acestea avea mai mare importantia redut'a Griviti'a n. I pentrucá dominá preste tóte celelalte intaritari turcesci.

Positiile romane se aflau inainte de actiunea memorabilei di dela 11 Sept. la o distantia de 1200 pâna 1800 metri. Terenulu de dinainte erá planu, ér' spre reduta cu puçinu suisiu. La stâng'a estrema se coborá terenulu intr'o albia afunda. Artileri'a erá postata: 36 tunuri in o linia ce incepea dela viile din susu de satulu Griviti'a treptatu spre reduta, ér' 12 tunuri erau la reserva.

Divisi'a a IV-a ce erá sub comand'a col. Anghelescu si compusa din brigad'a 1 a col. Boranescu si a 2-a a col. Cantilli, avea la 11 Sept. se atace redut'a n. I, ér' divisi'a a III-a sub comand'a lui George Anghelescu compusa din brigad'a 1 a col. Ipatescu si a 2-a a col. Grammont, avea se atace redut'a n. 2, ér' divisi'a a III-a avea se formeze rezerv'a.

Foculu de artileria ce avea se pregatésca lupt'a, a inceputu pe la 10 óre. La 2 1/2 óre divisi'a a IV-a se pune in miscare. Batal. alu 2-lea de venatori condusu de maj. Candiano Popescu, s'a desfasuratu in linia de tiralori. Colón'a principala de atacu fu condusa de loc. colonelu Voinescu. Dupa 20 minute o plóia de shrapnele si de glóntie turcesci cade pe colón'a de atacu. Pe la 3 1/2 óre erá incinsa lupt'a pe intréga lini'a. Lupt'a cea crâncena. Din primele linii sosiau neintreruptu raniti, dintre cari multi si-adeceau chiaru si armele cu sine. Voinescu si perde calulu si conducé pedestru. Impusi-

caturile erau atátu de dese, câtu nu se mai puteau desingie intervalurile. Turcii aperi au redut'a cu tenacitate admirabile, inse trupele romane inaintau fara a fi sgu-duite. Incepuse a innoptá, dar' lupt'a se continuá. Anghelescu trimite la flanculu dreptu o sectiune de artileria, care bombardéza Griviti'a si Bucov'a, care incuragiéza trupele romane si mai multu. Cu o temeritate si cu unu curagiu admirabilu ataca positiile inimice din nou. Cu unu *ura* puternicu ce strabatú nóptea cea rece si plo-iósa, se repedira pentru a 3-a óra remasitiile din batalionulu alu 2-lea de venatori si din reg. alu 10-lea de dorobanti. Inca odata siuera glóntiele preste capetele trupeí ostenite, dar' colónele inaintéza neclintite preste cadavrele camaradiloru caduti, si la órele 6 si 15 minute sér'a Turcii au fostu respinsi deseversitu din fortulu Griviti'a, care fu ocupatu indata de trupele reg. alu 5-lea de linia si alu 14-lea de dorobanti. Bravii venatori cucerira unu drapelu si anume venatoriulu George Ionu, ajutatu de sergentele Stanu George si Nic'a Vasilie, ér' celelalte trupe cucerira 4 tunuri. Aceste trofee au fostu scumpu platite, dar' nice-odata nu au fostu mai meritatu castigate. Aceste trofee au fostu primite la 7/19 Sept. cu mare entusiasmu la Bucuresci, ce erá prefacutu in adeverata serbatóre nationala. 2 tunuri se afla si acum'a de lângá statu'a lui Michaiu Vitézulu.

Dar' se venimu la divisi'a a III-a.

Nu asiá de fericesce a succesu ataculu acestei divisií, ce l'a inceputu numai atunci, cându divisi'a a IV-a ajunsese la obiectu, de sí si acésta divisi'a s'a luptatu nu cu mai puçinu curagiu si bravura. Bataliónele prime de atacu din reg. alu 8-lea si alu 10-lea si-au perdutu in decursulu luptei pre toti oficerii. (Din batal. I-iu alu reg. alu 8-lea a remasu unu singuru oficeru). Ne mai avédu aceste trupe oficeri, dupace au fostu ajunsu prin o plóia de glóntie pâna la gróp'a si intrarea redutei, au inceputu a-se retrage. Brigad'a dela reserva sosí prea târdiu in ajutoriu, din caus'a timpului ploiosu si a terenulu greu de inaintatu. De aceea ataculu n'a succesu si trupele s'au vediutu silite a-se retrage decimate.

Succesulu dilei au fostu cucerirea redutei n. I. ce erá de mare insemnatate, de aceea Romanii nu au dormitu nóptea intréga, temendu-se de incercarea Turciloru de-a-o reocupá, ceea ce Turcii ar fi facutu pe la órele 5 deminéti'a. Dupa o lupta de 2 óre Romanii erau siliti a parasí redut'a, inse in acelu momentu supremu intrá in actiune reg. alu 13-lea de dorobanti, carele, dupa o lupta de 1/2 óra a respinsu definitivu pe Turci si cap. Pruncu a plantatu steagulu reg. alu 13-lea pe parapetulu fortului.

Reocupandu Romanii redut'a, au reconstruitu-o pentru aperiare. Au asediatu o bateria de 14 tunuri, ce avea rolulu de-a impedeá ori-ce miscare turcesca si de a atacá redut'a prin transieuri cu positiile cucerite la 8 Septemvre.

Perderile au fostu enorme: morti 15 oficeri si 1335 soldati, raniti 41 oficeri si 1176 soldati. Singuru batalionulu de venatori a perdutu din 640 de ómeni si 11 oficeri, 400 de ómeni si 7 oficeri.

11 Dînu'a de 11 Sept. (30 Aug.) a fostu o di durerósa pentru tíera, pentrucà a perdutu atàti fii bravi si iubiti, dar' a' fostu totuodata un'a din cele mai frumóse dile ce decoréza paginile istoriei romanesci, a fostu o di de gloria si de mandria natiunale, càci in dens'a s'a ridicatu neamulu romanescu la fal'a de altadata, i-a datu loculu ce i-se cuvine intre popórele libere si civilisate, i-a castigatu iubirea si admiratiunea lumei si i-a asecuratu viitorulu. Nu numai tíer'a intréga si tóta romanimea a serbatu acésta di de gloria, dar' intréga lumea a aplaudatu viteji'a romana prin laudele si elogiurile cele mai magulitóric.

VI.

Dupa cucerirea redutei n. I. Romanii incepura la lucru, au construitu o bateria spre vestu, precumu amu spusu mai susu, au construitu forturile Alesandri'a, Verbiti'a si Tudoru, intre Alesandri'a si Verbiti'a au construitu transieuri, cu cari se se póta aperi arip'a drépta pre deplinu. Afara de acestea au mai construitu o reduta in Calisovatiu cu scopu de a puté dominá o vale secundaria, ce se estinde dela Vidu pàna la Ribenu, si adapostea cavaleri'a romana, ce operá pe malulu stàngu alu riului Vidu. Terenulu ocupatu de trupele romane erá fórté considerabilu, dela Griviti'a pàna la Cret'a suntu 21 kilometri. Pentru a nu puté fi intrerupta lini'a romana prin atacuri inimice, cercara a stringe briulu de impresurare, facéndu o conversiune dela satulu Ribenu pàna la Vidu. Inaintea Verbitiei au mai construitu 2 redute, Iasi si Turnu si mai târdiu fortulu Craiov'a, fortulu Calisovatiu, Bechetu si Bucuresci. Astfelu armat'a romana avea acum'a insemnate puncte de redimare pe com'a unui dealu paralelu cu pozitiele turcesci, pe cari s'au construitu succesive si alte forturi si transieuri si lini'a de impresurare deveni din ce in ce mai strimta. Turcii simtiau multu perderea redutei n. I. de aceea facura dese atacuri de reocupare, inse totudeun'a fura respinsi de Romani cu perderi insemnate. Vediendu inse, cà nu le succede, construira alte redute si facura mari pregatiri pentru atacuri.

De aci incolo pàna in lun'a lui Octomvre nu au fostu atacuri mai insemnate. Un'a lupta mai mica a avutu unu escadronu de rosiori la 5/17 Sept. cu o trupa de cavaleria cerchesa de 150 calareti la satulu Cneja de lãnga drumulu Plevn'a-Rahov'a, unde dupa o lupta de 1 óra rosiorii au cuceritu 1 stindardu, mai multe arme si cai. Fiinducà redut'a n. 2, numita si Plevniti'a, erá de mare insemnate pentru operatiunile Romanilor, er' cucerirea ei prin asalturi erá imposibile, se ordonà a se atacá numai din pasiu la pasiu, adeca prin construire de paralele si transieuri.

Pe la 6/18 Sept. erá terminata paralel'a a 2-a si s'a ordonatu unu atacu asupr'a redutei, carele inse a fostu fara resultatu, din cauza cà trupele romane erau prea puçine façia de resistanti'a inversiunata a inimicului. De 2 ori se repedira trupele romane asupr'a redutei cu asaltu, ajunse pàna la gróp'a redutei, erá se incépa a escaladá pe parapetu, inse de ambele ori au fostu respinse

cú perderi insemnate de càtra inimiculu cu multu mai numerosu.

Ostasii romani au doveditu si in acésta lupta o vigóre si o vitejia admirabile, combatendu in timpu mai multu de 3 óre in câmpu deschisu pentru densii, atacându unu inimicu cu multu mai superioru in numeru si scutitu bine in intarituri formidabile.

Perderile romane din acésta lupta au fostu 15 oficeri si 274 soldati raniti si 5 oficeri, 133 soldati morti.

(Va urma).

Raportulu sciintieloru naturale si matematice.

Onorabila adunare generala! In intielesulu §. 15 din regulamentulu sectiuniloru scientifiche, sectiunea pentru sciintiele naturale si matematice are onóre a substerne Onorabilei adunari generale urmatoriulu raportu despre activitatea sa in decursulu anulu espiratu:

In 10 Iuliu 1878 sub presidiulu dlui Dr. Paulu Vasiciu sectiunea s'a intrunitu si s'a constituitu conformu §. 3 si 6. din citatulu regulamentu, alegéndu pre dlu Dr. D. P. Barcianu de vice-presidentu, si pe dlu Eugenu Brote de secretariu alu sectiunei.

In 29 Iunie a. c. sectiunea s'a intrunitu pentru a dor'a óra.

Din partea comitetulu asociatiunei s'au transpusu sectiunei in 10 Iuliu 1878 doue opuri — manuscrite intrate la concursu, spre censurare, anume: „Higien'a poporala“ sub motto: „Uniculu progresu adeveratu puternicu nu depinde de la avuti'a naturei, ci de la energi'a omului“ (Buckle, Hystory of civil.) si „Manualu de economie“ sub motto: „Omnium rerum ex quibus aliquid acquiritur, nihil est agricultura melius, nihil uberius, nihil dulcius, nihil homine libero dignius.“ (Cicero, De officiis I. C. 42); er' din partea dlui membru Dr. A. Alessi s'a prezentatu in manuscriptu „Flor'a fanerogama din fostulu districtu alu Nasendului de Florianu Porcius.“

I. Censurandu sectiunea opulu higienicu cu titul'a de mai susu, au aflatu, cà opulu i-lipsesce o dispositie rationala a materialului, descriinduse functiunile organeloru inainte de a se fi disu ceva despre organe insele si despre structur'a lor anatomica. Astfelu multe din cele tractate remanu neintielese, er' altele devinu intielese numai prin repetitii ostenitóre. Lãmb'a este greóia, constructiunea in multe locuri straina de natur'a si regulile limbei romane, terminologi'a defectuósa. De si lucrarea de altcum dovedesce o laudabila diligentia, sectiunea nu póte recomandá opulu spre premiare.

II. Censurandu sectiunea opulu agronomicu incursu, a aflatu cà autorulu s'a conformatu in generalu conditiuniloru cuprinse in concursu, dar in tractarea materiei a doveditu multe neajunsuri. Luandu'si de problema a tractá intreag'a vasta materia a agriculturii in intielesu mai largu, ba trecúndu chiar peste marginile acestui terenu, autorulu a tractatu si sciintie, cari cu dreptu cuventu nu se mai potu clasificá de rami ai agriculturii. Acést'a im-

pregiurare a ingreunatu fôrte multu deslegarea problemei, cãci pe de o parte s'au trecut cu vederea lucruri de insemnate; ér' pe de alta s'au tractatu unele insemnate in modu fôrte sumariu, pe candu altele mai puçinu insemnate s'au tractatu relativu prea pe largu.

O scadere esentiala a intregi lucrari este, cã autorulu a desconsideratu aprópe cu desaversire sciintiele fundamentale, pe cari se baséza agricultur'a si fara care agricultur'a rationala este cu neputintia. Desvoltarea teoriiloru sciintifice este adese gresita séu anticuata; descrierea si aplicarea machineloru agricole defectuosa si necorespundietoria. Definitiuile si esplicarile suntu adese neprecise si neesacte, limb'a e greoia, constructiuile au in mare parte séu timbru ungurescu, séu nemtiescu. Pe bas'a acestoru constataru, sectiunea nu póte recomandá acestu opu spre primire.

III. Cu ocasiunea censurarei opuriloru de mai susu, sectiunea s'a convinsu, cã nici stilizarea conditiuniloru din concursule la aceste premii, nu a fostu destulu de precisa si esacta, si recomanda adunarei generale, in casu déca aceste concursule s'ar escrie de nou, a concrede stilizarea acestoru concursule sectiunei.

IV. Supunendu opulu manuscriptu „Flor'a fanerogama din fostulu districtu alu Naseudului de Florianu Porcius,” esaminarei, sectiunea a aflatu, cã elu contine pre langa o introducere, care espune conditiunile fisicale, climatice, orografice, hidrografice, etc. a le tienutulu, o enumeratiune forte ingrijita a planteloru fanerogame din acelu tienutu. Enumeratiunea acést'a dovedesce o deplina cunoscentia a literaturai botanice floristice in generalu, si in specialu cu privire la patri'a nóstra; pe langa numirile tehnice suntu adunate si insemnate cu mare ingrijire si numele romanesci, aflate in gur'a poporului, si numirile nemtiesci. Unde autorulu diferesce in diagnos'a planteloru de alti botanici, se afla o descriere mai detaliata a plantei. Oplu intregu cuprinde unu materialu fôrte pretiosu, atãtu in ce privesce sciintia botanica floristica, cãtu-si cu deosebire — in ce privesce nomenclatur'a romanésca. Sectiunea 'si iea voia a propune Onorabilei adunari generali, cá oplu manuscriptu alu dlui Porcius se se tiparésca in Analele Asociatiunei si pentru reproducerea esacta a sonuriloru din nomenclatur'a romanésca, cu ortografi'a fonetica, ér' autorului, dlui Florianu Porcius, se se confere dreptu premiu pentru lucrarea sa diligenta si interesanta 20 #.

V. Sectiunea pre langa alte eventuale lucrari a concludu si infintiarea unui museu istoricu-naturalu, in loculu residentiei comitetului Asociatiunei. Inceputulu acestui museu s'a facutu prin o colectiune frumosica de plante, determinate, provideute si cu nomenclatur'a romanésca, daruite de dl Dr. P. A. Alessi. Sectiunea la acestu locu 'si iea voia a dá espresiune asteptarei sale, cã O. Domni membri ai Asociatiunei voru concurge cu totii. dupa putintia, la sporirea acestui museu.

VI. In sfêrsitu sectiunea aduce la cunoscentia On. adunari generali, cã in decursulu anului espiratu a pier-

dutu prin mórte pre unulu din membri sei, pre dlu Dr. Nicolau Stoi'a.

Din siedinti'a sectiunei tienuta la Sibiiu in 2 Augustu 1880.

Pentru presidinlu sectiunei

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
v. presidentu.

Eugenu Brote m. p.,
secretariu.

PARTEA OFICIALA.

Nr. 247.

Procesu verbalu

luatu in siedinti'a din 18 Septembrie 1880 a comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vicepresiedinte. Membri presenti: Pavelu Dunc'a, Br. Davidu Ursu, Elia Macelariu, I. V. Russu, Ioanu Popescu, Dr. Il. Puscariu, B. P. Harsianu, Parteniu Cosm'a, Vis. Romanu, Zacharia Boiu, G. Baritiu, Dr. D. P. Barcianu, Eug. Brote si Dr. Ios. Hodosiu.

§. 1. Presiedintele deschidiendu siedinti'a, saluta pre officialii si membrii comitetului parte realesi, parte alesi din nou de cãtra adunarea generala a asociatiunei ce a avutu locu in 7, 8 si 9. Aug. a. c. in Turd'a, si le doresce tuturoru taria si potere de a lucrá pentru inaintarea scopului asociatiunei nóstre.

Dupa acést'a secretariulu II. raportandu asupra proceseloru verbali a le adunarei generali de la 7, 8 si 9. Aug. a. c. din Turd'a, da lectura numeloru officialiloru si membriloru comitetului atãtu ordinari, cãtu si suplenti, cari parte au fostu realesi, parte alesi din nou, precum urméza:

I. Officialii.

1. Presiedinte Timoteu Cipariu, prepositu canonicu in Blasiu. 2. Vicepresiedinte: Iacobu Bolog'a, consil. aul. in pens. 3. Secretariu I. Georgiu Baritiu. 4. Secretariu II. Dr. Iosifu Hodosiu. 5. Cassariu: Constantinu Stezariu cap. in pens. 6. Controloru: Eugenu Brote. 7. Archivariu: Nicolau Petra Petrescu.

II. Membri ordinari:

1. Paulu Dunc'a, cons. gub. in pens. 2. Davidu Br. Ursu col. in pens. 3. Elia Macelariu cons. gub. in pens. 4. Ioanu V. Rusu protopopu. 5. Ioanu Popescu profesor. 6. Ios. St. Siulutiu jude de trib. in pens. 7. Dr. Il. Puscariu protosincelu. 8. Parteniu Cosm'a adv. 9. Georgiu Baritiu. 10. Zacharia Boiu asessoru cons. 11. B. P. Harsianu adv. 12. Vis. Romanu dir. „Albinei.”

III. Membri suplenti:

1. Dr. D. P. Barcianu prof. 2. Dr. Iosifu Hodosiu. 3. Dr. Dem. Racuciu adv. 4. Const. Stezariu cap. in pens. 5. Eugenu Brote. 6. Dem. Comsia prof. — (Nr. 223 si 242).

Se ia spre sciintia, si încatu pentru presiedinti, se va cere intarirea lor deloculu mai inaltu conformu §. 11. din statutele Asociatiunei.

§. 2. Se ia de urgentia in deliberare adress'a dlui I. Petricu directoru despartimentului Brasiovu asupr'a cestiunei, deca dlu Iosifu Baracu se póte proclamá ori ba, de membru fundatoru alu Asociatiunei sub conditiunea, cá pre langa 95 fl. ce de la a. 1861 incóce cu câte 5 fl. pe anu i-a numeratu cá membru ordinariu, se mai dea 5 fl. si anca o obligatiune de a le bancei „Transilvani'a“ de 100 fl. nominalu, cu cuponele ei, implinindu astfeliu 200 fl. (Nr. 230). —

Dupa óre careva discussiune se decide ca: conditiunea fiindu contra §-lui 6 din statutele asociatiunei, aceea din partea comitetului nu se póte primi; dar depunendu dlu Ios. Baracu 100 fl. in bani séu in chartii de valóre, comitetulu se va bucurá, salutandu'lu de membru pe viatia alu Asociatiunei.

In acestu sensu s'a si depesiatu inca din siedintia mai susu numitului Domnu directoru Ioanu Petricu.

§. 3. Simionu Balomiri cá directoru alu despartimentului Sebesiu substerne procesulu verbalu alu siedintiei adunarei despartimentului, ce s'a tienutu in 22 Iuniu a. c. in Apoldulu de josu, prin care s'a alesu din nou subcomitetulu acelu despartimentu in persónele dloru: Ioanu Piso senatoru in Sebesiu cá directoru, Ioanu Paraschivu, Ioanu Draganu, Ioanu Munteanu, Ioanu Carpenisianu, Ioanu Bojitia, Ioanu Drocu cá membri ordinari si Ioanu Macellariu din Mercurea, Laurianu Barcianu din Vaidei si Samuilu Popu din Orescia cá suplenti. Substerne mai departe 133 fl. 90 cr. incassati parte cá tacse, parte cá ajutoriu cu ocasiunea adunarei generali mai susu mentionate, (Nr. 149 si 221).

— Luandu spre sciintia procesulu verbalu, conclusiunile luate in acelasi, precumu si alegerea directorelui si membriloru subcomitetului despartimentului Sabesiu, se aproba. Despre ce noulu directoru este de a se incunosciintia, cu observare, cá banii 133 fl. 90 cr. s'au transpusu la cass'a asociatiunei.

§. 4. Asupra conclusului adunarei generali din Turd'a din siedinti'a de la 8 Aug. a. c. Nr. XVI cá:

a) Catalogulu cartiloru bibliotecei se se publice in organulu Asociatiunei si in brosiura separata;

b) Opurile si diariete mance si defectuóse se se scóta cu totulu si se se venda cá maculatura;

c) duplicatele cari nu se cuprindu in catalogu, se se dea in schimbu pentru alte carti, la alte bibliotece (Nr. 232).

— Se decide; a) Catalogulu se se comunice cu primu secretariulu, spre a'lu publicá in organulu Asociatiunei si spre a'lu scóte si in brosiura; b) bibliotecariulu archivariu se aléga cartile si diariete mance si defectuóse si se le venda cá maculatura si banii incassati se-i substérna comitetului, spre a-i transpune la cassa; c) încatu pentru schimbulu duplicatelor de carti, archivariulu bibliotecariu se se puna in corespondentia cu alte bibliotece in privinti'a acést'a.

§. 5. Asupra conclusului aceleiasi adunari de sub Nr. XVII. cá:

a) dupace lucrarile intrate la concursu „Higien'a popolara“ si „Manualu de economia,“ nu s'au potutu premiá, premiulu pentru aceste lucrari se se escrie din nou, ér' compunerea conditiuniloru de concursu se se concreda respectivei sectiuni;

b) se se infintieze unu museu istorico-naturalu in resiedinti'a comitetului;

c) se se dea dlui Florianu Porcius unu premiu de 110 fl. pentru „Flora fanerogama“ din fostulu districtu Naseudu, si opulu a se tipari in organulu asociatiunei (Nr. 233)

— Se decide a se comunicá conclusulu de sub a) cu sectiunea sciintieloru naturali spre a escrie concursu cu premiulu de 100 fl. pentru Higien'a popolara si de 100 fl. pentru „manualulu de economia.“

Asemenea a se comunica conclusulu de sub b) cu sectiunea istorica si cea a sciintieloru naturali pentru a studia acésta cestiune si a-si dá opiniunea, cum si in ce conditiuni s'ar poté infintia aici unu museu istorico-naturalu;

Incátu pentru punctulu c) se decide a se avisá 110 fl. la cassa cá premiu pentru dl Fl. Porcius; ér' manuscriptulu „Flora“ a se transpune primulu secretariu cá redactoru organului Asociatiunei spre publicare, respective spre tiparire.

§. 6. Asupra conclusului aceleiasi adunari gen. din 8 Aug. a. c. Nr. XVIII cá: Comitetulu se se ingrijésca pentru radicarea monumentulu intru memori'a lauriatulu poetu Andreiu Muresianu, intrebuintiandu spre acestu scopu nu numai sum'a adunata de 442 fl. 49 cr. ci punenduise totuodata la dispositiune anca 200 fl. din fondulu Asociatiunei (Nr. 234).

— Se alege o comisiune de 5 in persónele dloru: Br. Davidu Ursu, G. Baritiu, Vis. Romanu, B. P. Harsianu si Eug. Brote pentru punerea in lucrare a radicarei monumentulu de sub cestiune. Despre ce membri comisiunei suntu de a se incunosciintia.

Se decide totu odata a se luá informatiuni de la despartimentulu Brasiovu, despre colectele ce s'au facutu acolo pentru radicarea monumentulu de sub cestiune.

§. 7. Adunarea gen. din Turd'a in adunarea din 8 Aug. a. c. Nr. XIX. adoptandu modificarile, ce sectiunile scientifiche au facutu in regulamentul pentru acele sectiuni, (Nr. 255).

— Se decide a se tipari regulamentul modificatu in 500 esemplarie; cu esecutarea se insarcinéza primulu secretariu cá redactoru alu organului Asociatiunei, avendu a-lu publica si in colonele acestui organu.

§. 8. Asupra conclusului aceleiasi adunari gen. din 8 Aug. Nr. XX. pentru a se arangiá o espositiune nationala de agricultura si industria, cu ocasiunea tinerei adunarei generali aici in Sibiiu la a. 1881 in 27 Aug. si dilele urmatórie (Nr. 236).

— Se alege unu comitetu de 9 membri in persónele dloru: Br. D. Ursu, G. Baritiu, I. Popescu, P.

Cosma, Vis. Romanu, Al. Lebu, Eug. Brote, Dem. Comsi'a si Dr. D. P. Barcianu. pentru esecutarea conclusului mai susu mentionatu, relativu la espositiunea nationala de industria si agricultura.

Despre ce membri comitetului suntu de a se incu-nosciintia.

Totu-odata se decide a se provocá despartiemintele a conlucrá la espositiunea de sub cestiune, si a se publicá prin diurnale acést'a intreprindere nationala. spre a concurge cátu se póte mai multi la realisarea ei.

§. 9. Aceeasi adunare gen. in siedinti'a de la 8 Aug. a. c. Nr. XXIII a decisu cá:

Foi'a „Transilvani'a“ organulu de pàna acumu alu Asociatiunei, se reapara de la 1. Ianuariu 1881. in formatulu de mai inainte, câte 1 còla si de 2 ori pe luna. Totu-odata s'a decisu, cá pentru acei membri. cari platescu tacele regulatu la inceputulu fia-carui anu, se se tramita foi'a gratuita, ér' pentru nemembri si pentru acei membri, cari nu platescu regulatu tacele, se se stabilésca unu pretiu cátu se póte de moderatu (Nr. 237).

— Se decide a se comunicá acestu conclusu cu primulu secretariu cá redactoru alu foiei „Transilvani'a“, cu insarcinarea, cá de la 1 Ianuariu 1881 se reincepa publicarea numitei foi pre langa program'a cea vechia si program'a ce se stabilise pentru publicarea analeloru, avendu insusi a staveri unu pretiu moderatu pe anu pentru acea foia, conformu si in proportiune cu pretiulu ei de pàna acumu.

§. 10. Asupra conclusului aceleiasi adunari gen. din 8 Aug. a. c. Nr. XXIV.

a) cá fia-care despartimentu se studiedie despartimentulu seu, din punctu de vedere alu conditiuniloru fisicali, economice, etnotrafice, intelectuali si morali, cu scopu de a se vedé, cumu s'ar poté lucrá mai cu sporiu pentru inaintarea in cultura a poporatiunei din acelu tienutu; apoi pe bas'a acestoru studii comitetulu se afle modulu, cumu s'ar poté infintia un'a séu mai multe scòle de meserii séu de industria pentru poporulu tierann, si despre acést'a se raportéze la tempulu seu adunarei generali spre ulterióra afacere;

b) a se escrie concursu pentru celu mai bunu comentariu alu legeri comunale dela a 1876 cu terminu pàna la 1 Maiu de 150 fl.

c) Se creédia 2 stipendii de câte 60 fl. pentru tineri séu tinere, cari cercetéza vre unu institutu de meserii séu de industria in patria (Nr. 238).

— Se decide ad a) a se scrie despartiemintelor, cá se studieze tienuturivle din punctele de vedere mai susu mentionate si se raporteze comitetului centralu, care la rendulu seu 'si va face propunerile sale la adunarea gen.

Ad b) si c) a se escrie concursu si anume, încátu pentru stipendiile de 60 fl. cu terminu pàna la 20 Octomvre a. c.

§. 11. Aceeasi adunare gen. in sied. de la 9 Aug. a. c. Nr. XXXI. luandu in revisiune si censurare ratiociniulu despre averea Asociatiunei, a constatatu, cá Asociatiunea pàna la acea adunare avea unu fondu de

75,947 fl. 59 cr. ér' fondulu academieii de drepturi erá de 17,233 fl. 17 cr. totu odata a constatatu, cá socotelele si actele justificative s'au aflatu in cea mai buna ordine si prin urmare a decisu a se dá absolutoriu functionalorulu cassei pentru anulu admin. 1879/80 (Nr. 239).

— Acestu conclusu se ia spre sciintia si officialiloru cassei se dá absolutoriu pentru anulu adm. acum mentionatu.

§. 12. Aceeasi adunare gen. in sied. de la 9 Aug. a. c. Nr. XXXIII, in urm'a referadei comissiunei pentru incassarea de tace si inscrierea de membri noui constata, cá s'au incassatu 1215 fl. 40 cr. parte cá tace noue séu tace pentru diplome si parte cá ajutoriu. Cá membri pe viatia s'au inscisu 2, ér' cá membri ordin. noui s'au inscisu 80 (Nr. 241).

— Se ia spre sciintia cu observarea, cá sum'a de 1215 fl. 40 cr. dimpreuna cu listele s'au transpusu la cassa; ér' membriloru noui se decide a li se dá diploma in regula.

§. 13. Aceeasi adunare gen. din Turd'a in sied. de la 9 Aug. a. c. Nr. XXXII; a luat in desbatere budgetulu asociatiunei pe anulu adm. 1880/81 si acelasi l'a stabilitu precum urméza:

Budgetulu

asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu pe anulu adm. 1880/81.

I. Venite.

Conformu raportului cassariului din 27 Iuliu 1880 Nr. 161 sum'a disponibila pe a. 1880/81 este de 4392 fl. 57 cr.

II. Spese.

1. Pentru sectiunile scientifiche	800 „ — „
NB. In acést'a suma intra si publicarea foiei Asociatiunei, precumu si o remuneratiune de 100 fl. pentru redactarea fasciculului I. din anale pro 1880.	
2. Pentru procurarea de carti la biblioteca Asociatiunei	100 „ — „
3. Pentru Florianu Porcius unu premiu pentru „Flora fanerogama“ din fostulu districtu Naseudu in suma de 20 #	110 „ — „
4. Dóne stipendii a 60 fl. pentru tineri séu tinere, cari voru invetia la vre unu institutu de meseria séu industria in patria	120 „ — „
5. Unu stip. pentru unu studentu de agronomia la vre unu institutu din patria	60 „ — „
6. Idem pentru unu elevu la scól'a reala	70 „ — „
7. Idem pentru 1 elevu la scól'a comerciala	70 „ — „
8. Idem pentru 1 studentu la gimnasiu	70 „ — „
9. „ „ 1 studentu de filosofia la vreo universitate	400 „ — „

10. Dóue stipendii pentru 2 ascultatori de pedagogia in patria a 60 fl:	120	„ — „
11. Unu stipendiu pentru 1 gimnasistu din fostulu comitatu alu Dobacei	60	„ — „
12. Idem pentru unu gimnasistu din fundatiunea „N. Marinoviciu“	60	„ — „
13. Idem pentru unu gimnas. din fund. „Galliana“	60	„ — „
14. Unu adjutoriu pentru 1 gimnasistu din fundatiunea „E. D. Basiota“	20	„ — „
15. Dóue ajutórie pentru meseriasi din fundatiunea „Tofaléna“ a 20 fl.	40	„ — „
16. Ajutoriu pentru sodali si invetiacei de meserii	100	„ — „
17. Ajutoriu pentru scól'a de fetitie din Campeni	200	„ — „
18. Idem pentru scól'a din Lapusiulu ung.	100	„ — „
19. Remuneratiune secretariului II.	300	„ — „
20. „ cassariului	200	„ — „
21. „ bibliotecariului-archivariu	60	„ — „
22. Spese de cancellaria	100	„ — „
23. Chiria pentru localulu cancellariei	100	„ — „
24. Spese extraordinarie, din cari se se acopere si spesele espositiunei pàna la sum'a de	700	„ — „
25. Pentru unu scriitoriu in cancellaria	150	„ — „
26. Pentru servitoriulu de cancellaria	180	„ — „
27. Premiu pentru comentariulu legei comunale de la a.	150	„ — „
	Sum'a	4500 „ — „

adeca: Patru-mii-cinci-sute florini val. austr.

III. Bilantiu.

I. Venite	4392 fl. 75 cr.
II. Spese	4500 „ — „
	Deficitu 107 fl. 43 cr.

(Nr. 240).

— Budgetulu se ia spre sciintia si se decide a se comunicá in copia autentica cu cass'a, observandu cà:

1. Remuneratiunea de 100 fl. pentru redactarea fascicului I. din Annalele pro a. 1880.
  2. Premiulu lui Florianu Porcius de 110 fl.
  3. Remuneratiunea secretariului cu 300 fl.
  4. Remuneratiunea cassariului cu 200 fl.
  5. Remuneratiunea bibliotecariului cu 60 fl.
  6. Spesele de cancelaria cu 100 fl.
  7. Plat'a scriitoriului cu 150 fl.
  8. Plat'a servitoriului cu 180 fl.
  9. Chiri'a pentru localulu cancelariei cu 100 fl.
- Se avizeza de acumu pentru totu anulu; ér' sumele

de sub ceilalti §§. ai budgetului se voru avisá la cassa din càndu in candu, dupa imprejurari si cerintie.

Incàtu pentru stipendiile vacante, se decide a se escrie concursu cu terminu pàna la 25 Octobre a. c.

a) pentru unu studentu de la scólele reali stipendiu de 70 fl.

b) pentru unu studentu de agronomia stipendiu de 60 fl.

c) pentru unu elevu de pedagogia stipendiu de 60 fl.

d) pentru unu gimnasistu stipendiu de 60 fl. din fundatiunea „Galliana“.

Incàtu pentru ajutoriulu de 100 fl. destinatu pentru invetiacei de meseria, s'a decisu a se imparti intre 10 concurenti a càte 10 fl. si spre acestu scopu a se escrie concursu cu terminu pàna la 25 Octobre a. c.

§. 14. In càtu pentru rogarile intrate de-a dreptulu la adunarea gen. din Turd'a, anume rogarea lui Ioanu Iancu preotu in Vidra de josu. a lui Iosifu Balint parochu in Petridu, Al. Nicolescu din Clusiu si Nicolau Cioranu din Rosi'a de sub Nr. XXVI, XXVII, XXVIII si XXIX.

— Se decide a se resolve conformu conclusului luat in adunarea generala.

Verificarea acestui procesu verbalu se concrede Domniloru: Ioanu Popescu, Dr. Puscariu si Part. Cosm'a.

Iacobu Bologa m. p.,
v. presiedinte.

Dr. Iosif Hodosiu m. p.,
secr. II.

Sibiiu la 23 Septembrie 1880.

I. Popescu m. p.

Parteniu Cosm'a m. p.

Dr. Harionu Puscariu m. p.

Nr. 248.

Procesu verbalu

luatu in siedinti'a din 20 Septembrie 1880 a comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vicepresiedinte. Membri presenti: Paulu Dunc'a, Br. D. Ursu, I. Popescu, Vis. Romanu, Dr. II. Puscariu, B. P. Harsianu, P. Cosm'a, G. Baritiu, Dem. Comsia, N. P. Petrescu si Dr. Ios. Hodosiu.

§. 15. Secretariulu II. aréta ca stipendistii:

1. Alesandru Balasiu realistu; 2. Georgiu Negru absolventu de scól'a agronomica; 3. Ioanu Lapusianu si 4. Ioanu Sava, ambii acestia absolventi pedagogi, 'si-au tramisu atestatele loru, si cà multiamescu cu totii comitetului, respective Asociatiunei pentru stipendiulu ce li s'a datu (Nr. 150, 195, 159 si 207).

— Serve spre sciintia si atestatele suntu de a se restitui mai sus numitiloru tineri.

§. 16. Se presenta legitimarea stipendistului pedagogu Lazaru Munteanu fostu pedagogu in anulu II., care inse in 17 Septembrie curentu a repausatu (Nr. 210).

— Prin repausarea tinerului Lazaru Munteanu devenindu stipendiulu seu de 60 fl. vacantu, se decide, conformu conclusului din siedinti'a trecuta, a se escrie concursu cu terminu pàna la 25 Octobre a. c.

§. 17. Secretariulu II. raportéza, cà unu adjutoriu de 25 fl. pe anu dela societatea „Transilvani'a“ din Bucuresci a devenitu vacantu, fiindca fostulu invetiace lu Arghiru Popu Bianu a devenitu degiá calfa (Nr. 219).

— Se decide a se escrie concursu cu terminu pana la 25 Octobre a. c.

§. 18. Acelasi secretariu presenta substernerile stipendistiloru :

1. Nicolau Vecerdea stud. in cl. V. gimn.; 2. Aureliu Popescu stud. in cl. V. reala; 3. Emiliu Viciu stud. in cl. VI. gimn.; 4. Al. Buteanu stud. in cl. VI. gimn.; 5. Andreiu Barsanu stud. la facultatea filosofica in Viena; prin care acestia inaintéza atestatele scolastice de pre anulu 1879/80.; observandu, cà acestu din urma cere a poté continuá studiile in München. (Nr. 132, 133, 138, 142 si 167:)

— Atestatele fiindu satisfacatorie, se iau spre sciintia; ér' studentulu de filosofia Andreiu Barsanu i se concede a continuá studiile la facultatea filosofica din München.

§. 19. Se dà lectura scrisorei dlui Vasile Alesandri, prin care acest'a multiamescce pentru diplom'a si respective pentru alegerea unanima de membru onorariu alu asociatiunei tranne (Nr. 106:)

Se iea cu placere spre sciintia.

§. 20. Se presenta rogarea lui Teodoru Ciontea profesor de preparandia in Aradu, prin care cere, cá pentru 50 fl. ce datoresce Asociatiunei, comitetulu se primésca 45 esemplarie din opulu seu intitulatu „Compendiu de Geografia universalá.“ (Nr. 224.)

— Cererea numitulu Teodoru Ciontea nu se póte luá in consideratiune, din contra se aviséza a respunde imprumutulu de 50 fl. fia chiar si in rate.

§. 21. Se presenta adress'a cassariulu Const. Stezariu, prin care substerne 3 conturi, anume:

1. Pentru tiparirea ratiociniulu pe a. 1879/80 in 500 esemplarie 15 fl.

2. Pentru brosiurarea aceluia 5 fl.

3. Pentru legatulu unui protocolu nou pentru insemnarea membrilor Asociatiunei dupa alfabetu 2 fl. 50 cr., spre a se dá mandatu de platire la cassa (Nr. 226).

— Se decide a se avisá cass'a de a respunde sumele mai susu insemnate, pre langa cuietantia in regula, din rubric'a speselor extraordinarie.

§. 22. Se presenta not'a despre spesele de caleto-ria pentru officialii comitetulu, cari au participatu la siedintiele adunarei generali din Turd'a in dilele de 7, 8 si 9 Augustu a. c. si anume: pentru Georgiu Baritiu secretariu I., Dr. Ios. Hodosiu secret. II. si Const. Stezariu cassariu, pentru fia-care câte 11 fl. 28 cr. cu totulu in suma de 33 fl. 84 cr. v. a. (Nr. 225).

— A se avisá cass'a a respunde spesele de caleto-ria, fia-caruia din numitii dni, dupa cum s'a specificatu mai insusu.

§. 23. Ioanu Petricu directorulu despartimentulu Brasiovu substerne procesele verbali a le subcomitetulu

despartimentulu din siedintiele de la 29 Iuliu si 13 Augustu a. c. Nr. 195).

— Aceste procese verbali necuprindiendu conclusiuni meritórie, se ieau puru si simplu spe sciintia.

§. 24. Acelasi dnu Ioanu Petricu prin scrisórea sa din 16 Aug. a. c. 'si da dimisiunea de directoru alu despartimentulu Brasiovu, din caus'a betranetieloru si a multoru afaceri oficióse si private (Nr. 197).

— De ore ce nu comitetulu centralu, ci corporatiunea respective adunarea despartimentulu, care l'a alesu de directoru, este in dreptu de a-i primi séu refusá dimisiunea: asiá cererei de a i-se primi dimisiunea din partea comitetulu centralu nu se póte satisfice. Comitetulu centralu inse 'si esprime dorinti'a, cá dlu Ioanu Petricu se nu insiste a-si dá dimisiunea, ci se remana si mai de parte zelosulu si neobositulu directoru alu despartimentulu Brasiovu si Trei-scaune.

§. 25. Gavriilu Manu directorulu despartimentulu Desiu substerne procesulu verbale alu adunarei generale a acelu despartimentu, tienuta in Desiu la 18 Iuliu a. c., prin care cá obiectu meritoriu se aréta, cà subcomitetulu acelu despartimentu pe 3 ani consecutivi s'a alesu in persónele dloru: Gavriilu Manu advocatu cá directoru, Petru Anc'a, Augustu Munteanu, Ioanu Vele, Vasiliu Hossu si Alexiu Bogdanu cá membri ordinari, si Petru Muresianu, Ioanu Cicu si Simionu Popelea cá membri suplenti. (Nr. 172).

— Procesulu verbalu se iea spre sciintia, si alegerea directorelu si membriloru comitetulu despartimentulu se aproba si intaresce.

Despre ce numitulu directoru este a se incunosciintia.

§. 26. Alesandru Micu vicariulu Fagarasiulu si directorele despartimentulu II. substerne procesele verbali ale adunarei generali tienute in Branu la 25 Iuliu a. c., prin care la punctu III. se aréta, cà cu ocasiunea acelei adunari s'au incassatu pentru fondulu Asociatiunei 162 fl. 40 cr., ér pentru fondulu Academiei de drepturi 23 fl., totalu 185 fl. 40 cr. v. a.; ér sub punctu V. se cere, cá fostulu scaunu „Cinculu mare si Cohalmulu“ se se rupa de càtra despartimentulu Fagarasiu si se se adreseze despartimentulu Sighisióra, pentru motivu de mai usiora si mai eficace administratiune a despartimentulu (Nr. 175.)

— Luandu in generalu spre sciintia mentionatulu procesulu verbalu, se concede si aproba adnectarea la despartimentulu Sighisióra a comuneloru din fostulu scaunu Cohalmu si Cinculu mare.

Despre ce este a se incunosciintia directorele atátu alu despartimentulu Fagarasiu, càtu si alu despartimentulu Sighisióra.

In urma se observa, cà sum'a mai susu memorata de 185 fl. 40 cr. este dejá transpusa la cass'a Asociatiunei.

§. 27. Se da cetire rogarei lui Nicolau Campeanu invetiatoriu in Clopotiv'a, prin care cere a i-se dá foi'a „Transilvani'a“ pe anii 1869—1878 pe pretiulu de 8 fl. v. a. (Nr. 198).

— Cererea se acorda si cancellari'a este insarcinata cu executarea ei.

§. 28. Se da lectura: 1. scrisorii comitelui sasescu Fried. Wächter; 2. Scrisorii directorului Gavrielu Manu; Adresei lui B. G. Popoviciu din Vien'a, prin cari oferu diferite cărți pentru bibliotec'a Asociatiunei, si anume acestu din urma tramite mai multe tiparituri din anii 1872—1879 de la Academi'a imperiala de sciintia (Kaiserliche Akademie der Wissenschaften) din Vien'a (Nr. 131, 171 si 199).

— Se primescu cu multiamita si se transpunu bibliotecariului spre a le asedia in archivu; in specialu cestu din urma este de a se incunosciintia despre primire.

§. 29. Se da lectura scrisorii dlui Teodoru T. Burada consiliariu la curtea de apelu in Iasi, prin care ofere bibliotecii 5 bucati de carti si 3 fasciculi de note pentru fortepiano; tramite totuodata 5 fl. roganduse a fi primitu de membru ordinariu alu Asociatiunei si a i-se mijloci tramitarea diplomei (Nr. 196 si 245).

Ofertulu de carti se primesce cu multiamita; si totuodata se primesce de membru ordinariu alu Asociatiunei, si in sensulu §-lui 5 din statute se va cere invoirea guvernului, fiindcă dlu Teodoru Burada nu este suditu austriacu.

§. 30. Se presenta scrisoarea dlui Dr. Iacobu Brandusianu advocatu in Blasiu, relativa la conclusulu adunarei gen. pentru scrierea de concursu cu premiu de 150 fl. pentru celu mai bunu comentariu alu legii comunale de la anulu 1879. (Nr. 204).

— Obiectulu din cestiuone fiindu dejá resolutu prin adunarea generala din Turd'a, scrisoarea mai susu mentionata nu este de natura de a mai reclamá vreo resolutiune meritória.

§. 31. Institutulu de creditu si economii „Albina“ tramite unu prospectu alu scrisuriloru sale fonciari cu rugarea, cá se se ia in consideratiune cu ocasiunea investitiuniloru diverseloru fonduri a le Academiei (Nr. 151).

— Serve spre sciintia.

§. 32. Directiunea „Asociatiunei nationale din Aradu pentru cultur'a poporului romanu“, pre langa unu apelu, prin care aréta reinvierea acelei Asociatiuni, tramite si unu estrasu din statutele sale. (Nr. 203).

— Se ia spre sciintia, dorindu numitei Asociatiuni cele mai stralucite succese pentru scopulu ce si-l'a pusu, de a inaintá cultur'a poporului romanu.

§. 33. Se presenta 1. rogarea lui Victoru Piposiu, prin care cere unu ajutoriu pentru fiulu seu Petru, pentru a se perfectoná in sciintiele filosofice;

2. rogarea comitetului scol. din Becleanu, prin care cere unu ajutoriu pentru scóla de acolo;

3. rogarile: lui Michaiu Vladu pantofariu in Mediasiu, Georgiu Ola pantof. in Turda; Georgiu Cismasiu faurariu in Bistritia; Vasiliu Baciú pantof. in Siomusiu; Ioanu Malinca faurariu in Bistritia si Vasile Muresianu faurariu totu acolo, prin cari ceru câte unu ajutoriu pentru a'si poté portá mai cu usiurate maiestri'a (Nr. 104, 188, 166, 206, 209, 213, 214 si 218).

— De óre-ce comitetulu Asociatiunei transilvane intre marginile budgetului votatu de adunarea generala din Turd'a pe anulu administrativu 1880/81 nu dispune de ajutorie de natur'a celoru cerute de suplicantii mai susu memorati, asiá de astadata nu se póte satisface rogariloru aci mentionate.

Despre ce suplicantii suntu de a se incunosciintia.

Verificarea acestui procesu verbalu se concrede domniloru: I. Popescu, Vis. Romanu si Dr. I. Puscariu.

Iacobu Bolog'a m. p.,   Dr. Ios. Hodosiu m. p.,
v. pres.   secr.

S'a cetitu si verificatu Sibiiu 23 Sept. 1880.

Dr. Ilarion Puscariu m. p.   I. Popescu m. p.   Vis. Romanu m. p.

Nr. 341 — 1880.

Procesu verbalu

luatu in siedinti'a din 4 Novembre 1880 a comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a, vice-presiedinte. Membri presenti: Paulu Dunc'a, Iosifu St. Siulutiu, Parteniu Cosm'a, Georgiu Baritiu, I. V. Rusu, Vis. Romanu, Const. Stezariu, I. Popescu, Zacharia Boiu, Dr. Il. Puscariu, N. I. Petrescu si Eugenu Brote.

Secretariu: G. Baritiu.

§. 34. Domnulu cassariu cetesce rapórtele asupr'a starei fonduriloru Asociatiunei si Academiei dela 18 Septembrie pana astadi (Nr. 337).

— Spre sciintia. Rapórtele se alatura sub A) si B).

§. 35. Dlu presiedinte cetesce urmatórea propunere a dlui Parteniu Cosm'a: Referatele se se faca in tóte casurile in scrisu, pe langa unu estrasu alu esibilitului si unu proiectu de conclusu.

Relative la acésta propunere secretariulu cetesce o scrisoarea a colegului seu dr. Ios. Hodosiu, adresata la presidiu de dto 1 Novembre a. c., din care se vede, cá dl Hodosiu dupa o bóla grea si indelungata, de care a suferitu, aflandu-se numai in stadiulu de reconvalescentia, din ordinulu mediciloru nu póte esí din casa, prin urmare nici la siedintia nu póte participá; cu tóte aceste conditiunile cerute de dlu Cosm'a suntu implinite chiaru si pentru siedinti'a de astadi.

— Propunerea este adoptata in unanimitate; ér informatiunile date despre starea sanatatiei dlui secretariu dr. Iosifu Hodosiu se iau spre sciintia cu multa compatimire.

§. 36. Dlu secretariu I dà lectura raportului facutu in contielegere cu dlu secretariu II asupr'a suplicelor, ce au intratu la stipendiile si ajutoriele escrise din partea comitetului si constata cá:

1. La stipendiulu „Gallianu“ de 60 fl. destinatu pentru unu gimnasistu, au petitionatu 14 concurenti.

2. La stipendiulu de 60 fl. destinatu pentru unu elevu de pedagogia in patria, au concursu 8 tineri.

3. La stipendiulu de 70 fl. destinatu pentru unu elevu dela vre-o scóla reala din patria, au intratu 5 concurse.

4. La stipendiulu de 60 fl. destinatu pentru unu elevu de agronomia, a intratu numai 1 singuru concursu.

5. La cele 2 stipendii de câte 60 fl. pentru tineri séu tinere, cari ar voi se se aplice la vre-unu institutu de industria séu meseria in patria, nu a intratu nici unu concursu. Aceste încàtu pentru stipendii; ér' încàtu pentru ajutóriele la invetiaceii de meserii:

6. La ajutoriulu de 25 fl. dela societatea „Transilvani'a“, séu la celu de 20 fl. din fundatiunea „Tofaleana“, au concursu 9 tineri.

7. La 10 ajutórie de câte 10 fl. din fondulu Asociatiunei, au concursu 49 de tineri.

Afara de aceste dupa espirarea terminului au intratu suplice dela: Petru Campenariu, invetiacelu de ciobotariu in Abrudu, Terentie Moldovanu sodalu de cordonariu in Orascia, Alimpiu Todea, invetiacelu de cojocariu in Salisce, Moise Siuteu, invetiacelu de rotariu in Fagarasiu, Nicolae Musca, studentu de cl. V gimnasiala in Brasiovu, Petru Lobontiu, studentu de cl. VI reala in Dev'a, I. Achimu Gavriila, invetiacelu de fotografia in Sibiiu si Simionu Israila, invetiacelu de mesariu in Sibiiu.

— Nepotendu-se luá in considerare suplicele incurse dupa espirarea terminului:

stipendiulu de sub 1, se acórdá lui Stefanu Csicso Popu din Sigau, studentu in a V cl. gimnasiala in Clusiu; conferirea stipendiului de sub 2, se amena pâna se va cercetá, de ce confessiune este pedagogulu, care tiene alu doilea stipendiu;

celu de sub 3, se acórdá lui Nicolau Radu din Nevoiasiu, studentu in cl. VI reala in Dev'a;

celu de sub 4, lui Ioanu Bardasiu elevu in cl. II agronomia din Mediasiu.

Ajutoriulu de sub 6, se aplacidéza lui Bucuru Filimonu Israilu, invetiacelu de butnaria din Resinari; ér' celu de 20 fl. lui Constantinu Costinu din Luncoiulu de josu, invetiacelu de fauraria. In fine ajutóriele de câte 10 fl. tineriloru:

1. Pompeiu Cherebetiu din Cusdriór'a, invetiacelu de ciobotaria. 2. Nicolau Popu din Sibiiu, invetiacelu de ciobotaria. 3. Georgiu Mihaiu din Sibiiu, invetiacelu de croitoriu. 4. Stefanu Bart'a din Sibiiu, invetiacelu de lacatariu. 5. Ioanu Suciú din Orascia, invetiacelu de cojocariu. 6. Ioanu Ciontea din Poplac'a, invetiacelu de tipografia. 7. N. Stefanu Petru din Ferihazu, invetiacelu de templariu. 8. Petru Sacarea din Talmacelu, invetiacelu de cojocariu. 9. Dumitru Fleaca din Mercurea, invetiacelu de rotaria. 10. Vasiliu Hertioгу din Siomcut'a mare, invetiacelu de caltiunaria.

§. 37. Relative la stipendiulu de sub Nr. 2, dlu Vis. Romanu propune cá, la impartirea de stipendii si ajutórie se se íca in considerare numai calculii si nationalitatea, ér' confessiunea nu. Propunerea data fiindu de cátra presidiu in discussiune:

— Luarea unei decisiuni asupr'a ei se amena, pentru cercetarea concludeloru anteriori, pâna la viitórea siedintia.

§. 38. Dlu secretariu cetesce scrisórea dlui dr. A. P. Alessi, din 2/24 Octobre a. c. in care arata: a) cá tramite dissertatiunea sa „Romanii la Plevn'a“ spre a se publicá in fói'a „Transilvani'a“; b) cere cá manuscriptulu „Flora fanerogama“ a dlui Florianu Porcius se se remita acestuia spre a-lu supune la o revisiune nóua; c) róga pre comitetu, se întrebe sectiunea sciintieloru naturale despre sórtea propuneriloru sale facute in ultim'a siedintia a aceleiasi, cáci voiesce cá se se publice totu in „Transilvani'a“. (Nr. 292).

— Se decide ad a) dissertatiunea „Romanii la Plevn'a“ se se transpuna redactiunei; ad b) operatulu dlui Florianu Porcius s'a tramisu la Nasaudu; ad c) dlui Alessi se-i-se respunda in sensulu respunsului ce se va primí dela presedintele sectiunei.

§. 39. Bartolomeiu Baiu studentu de a III cl. reala in Brasiovu, cá stipendistu alu Asociatiunei tramite testimoniulu scolasticu pe anulu espiratu (Nr. 250).

— Spre sciintia, cu adausu, cá pe viitoriu biroulu totudeuna se tiena in evidentia valórea testimonieloru ce producu bursarii Asociatiunei.

§. 40. Dlu Mihaiu Domide invetiatoriu diriginte la scóla primaria din Sangeorgiulu Naseudului, in suplic'a sa de dto 20 Octomvre a. c. cere a se doná pentru bibliotec a acelei scóle colectiunea intréga din fói'a „Transilvani'a“ (Nr. 317).

— Pe bas'a motiveloru aduse in suplica, cererea se acórdá.

§. 41. Nicolae Campeanu docente in Clopotiv'a remite sub dto 21/10 restulu de 4 fl. pentru colectiunea ce a cumperatu din fói'a „Transilvani'a“ (Nr. 279).

— Banií s'au transmisu la cassa.

§. 42. Ioanu Morariu din Térgulu Muresiului transmite cuitanti'a de 12 fl. 50 cr. pentru finlu seu Emanuilu, spre a-i-se numerá (Nr. 259).

— Aviso la dlu cassariu.

§. 43. Dlu Parteniu Cosm'a face propunerea: cá se se póta sci, cui are se se espedeze gratis organulu Asociatiunei, se se provóce toti membrii, cari suntu in restantia, a-si achitá datori'a multu pâna la 1 Ianuariu 1881.

— Se primesce.

Verificarea acestui procesu verbalu se concrede dloru: Vis. Romanu, Ioanu Popescu si Zach. Boiu.

I. Bolog'a m. p.,
v. presiedinte.

G. Baritiu m. p.,
secretariu.

S'a cetitu si verificatu, Sibiiu 10 Nov. 1880.

V. Romanu m. p.

I. Popescu m. p.

Z. Boiu m. p.